

Hope College

Hope College Digital Commons

Van Raalte Papers: 1840-1849

Van Raalte Papers

1-1-1846

"Vervolging Wegens Godsdienst oefening," - Essay

Follow this and additional works at: https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1840s

The original documents are held in The Joint Archives of Holland. This digitized material is intended for personal research/study only. The original documents may not be reproduced for commercial use in any form or by any means, electronic or mechanical, without permission in writing from [The Joint Archives of Holland](#).

Recommended Citation

"Vervolging Wegens Godsdienst oefening," - Essay" (1846). *Van Raalte Papers: 1840-1849*. 46. https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1840s/46

This Book is brought to you for free and open access by the Van Raalte Papers at Hope College Digital Commons. It has been accepted for inclusion in Van Raalte Papers: 1840-1849 by an authorized administrator of Hope College Digital Commons. For more information, please contact digitalcommons@hope.edu.

1846

An essay, "Vervolging Wegens Godsdienstoeffening," published in *De Reformatie*, Tijdschrift ter Bevordering van Gods Koninkrijk in Nederland, 3de Serie, IIde Deel, Amsterdam: Hoogkamer & Compe, 1846, pp. 265-270.

It is not a copy of the entire essay. The purpose of the essay is to present the need for the freedom of religion for the Separatist congregations.

In Dutch; translation by Dr. Henry ten Hoor, 2000-01.

The Joint Archives of Holland.

DE

REFORMATIE.

TJDSCHRIFT

TE

BEVORDERING VAN GODS KONINGRIJK
IN NEDERLAND.

*Want hier toe arbeiden wy oock, ende worden
gesmadight, om dat wy gehoopt hebben op
den levenden Godt, die een behouder is aller
mensen, [maer] allermeest der geloovige.*

1 Tim. IV: 10.

3de Serie. II^{de} Deel.

TE AMSTERDAM, BIJ
HOOGKAMER & COMP^e.

1846.

, maar nog meer, die duizenden akkers, eens
 tel van bestaan van 10,000den, zijn reeds be-
 t ander koorn. De rijken hebben er weinig bij
 de armen kwamen tot de uiterste diepten der
 Ik heb zulks onderzocht. Gij gaaft mij uwe
 bragt ze den armen, maar ik zag ook hunne
 Velen willen van hier; zij kunnen niet. Anderen
 gaan heen. Zij zijn het echte zuurdeesem, een
 htig rasch van menschen, o laat ons hen helpen,
 ts de arme ga! Neen! hij ga niet zonder Chris-
 dslieden. Neen! menige Hobab zij hun tot oog-
 ns. betaamt het hen daartoe in staat te stellen,
 mt het aan het Coloniseren te denken op grootere
 te Regering zij met ons, en wij, o! dat wij zelfstan-
 genoeg hadden om in het geloof en de kracht
 zamen te werken tot dat groote doel, dat een
 n het zweet zijns aangezigts zijn brood ver-
 onde; maar meer: dat hij *niet alleen bij brood*
 t hij ook tijd hebbe om in het Woord Gods
 espijs te vinden.

en heerlijke roeping. Ach! mogt nog de tijd
 zijn, dat de Heer ons arm volk verdelgt; mogt
 slechts zich van den gevallen toren van Babel
 ren, en over de aarde zich verspreiden om het
 overal te brengen, zoo zij het! Biddend en
 laat ons hiertoe te zamen treden.
 us middelen beramen om, daar zoo velen zeggen
 ze tijd om heen te gaan, te kunnen toonen dat
 roeping kennen van te helpen.
 et gehandeld worden. O dat deze mijne waar-
 le stem in het harte van velen doordrong!

0265

VERVOLGING WEGENS GODSDIENST- OEFENING.

Tot onze smart zijn wij weder gedrongen om van iets
 te spreken hetgeen in Nederland niet genoemd moest wor-
 den. De Utrechtsche regtbanken zijn weder ingeroepen
 om uitspraak te doen ter zake van Godsdienst oefeningen,
 en het gevolg is geweest eene veroordeeling tot geldboete.
 Het dienen van God met meer dan twintig personen, zon-
 der voorafgaande toestemming der Hooge Regering, is
 weder onder de wanbedrijven gerangschikt. De behan-
 deling der beklagden is van dien aard geweest, dat het
 onze verontwaardiging heeft opgewekt. Men heeft het
 zelfs zoo ver gebracht, dat men een der beklagden, die
 zich zelve verdedigde en daartoe eene geschrevene me-
 morie voorlas, in het midden zijner rede stuitte, onder
 het voorgeven dat de regtbank genoeg was ingelicht. De
 vrijheid van zelfverdediging is dus ook aan de beklagden
 ontnomen. Het schijnt wel alsof in onze dagen allerlei
 dingen opeengestapeld worden, om die inwoners van Ne-
 derland, die eenigen prijs stellen op redelijke vrijheid,

afkeerig te maken van een land, hetwelk buitendien reeds gebukt gaat onder eenen ontzettenden schuldenlast. Wij hopen dat onze geëerbiedigde Koning eenmaal overtuigd zal worden, dat hij aan de inspraak van zijn hart, dat de vrijheid zijner onderdanen begeert, gehoor moet geven, en dat hij zoodanige verordeningen zal daarstellen, waardoor zulke vervolging van rustige inwoners onmogelijk gemaakt wordt.

Wij zullen de daadzaken eenvoudig mededeelen, en wekken allen, die wezenlijk belang stellen in de vrijheid voor allen, wat ook hunne Godsdienstige overtuiging moge zijn, ernstig op, om de zaak ter harte te nemen. Het komt hier aan op beginselen; wanneer het tegenwoordige stelsel eenmaal gevestigd is, en voor wettig gelden moet, dan kan hetgeen nu dezen treft, morgen op anderen worden toegepast, naar gelang van de gezindheid der personen, die aan het bestuur zijn en het publiek ministerie waarnemen.

In de nabijheid van een dorp in de Provincie Utrecht, woont een huisgezin, hetwelk tot de zoogenaamde Afscheidenen behoort, te ver verwijderd van eenige gevestigde gemeente, om aldaar geregeld ter kerk te gaan. In de omstreken zijn enkele Afscheidenen verspreid. Nu is van het begin der afscheiding in dat huisgezin van tijd tot tijd door Leeraars der Afscheidenen gepredikt, en zijn de Sacramenten bediend, zonder dat daarover beweging gemaakt werd. In de laatste tijden heeft zich een der Leeraars in dezelfde streek met der woon gevestigd, en deze ging nu geregeld voor in de prediking. Een ieder, die bij die huiselijke Godsdienst oefeningen wilde tegenwoordig zijn, werd toegelaten. Ten gevolge hiervan werd de prediking bijgewoond door menschen van onderscheidene godsdienstige gezindheden, Roomschen, Protestanten, waarvan dan ook door den burgemeester dier plaats

proces-verbaal is opgemaakt en naar Utrecht o. Het publiek ministerie heeft goedgevonden hier te geven, en de eerste eisch was voor ieder beklaagden f 500.— boeten. De regtbank heeft oordeeld in eene boete van f 25.— met de . Het hoofd des huisgezins, eene weduwe v. overtuigd dat zulke vervolgingen niet in e. Konings zijn, besloot om per request aan t te geven van deze vernieuwde vervolging, t dat zij voortaan van diergelijke moeite mogt blijven. Dit request is in handen der Ministers daarop eene dispositie genomen hebben, waar volging wordt goedgekeurd.

Eene tweede dagvaarding is gevolgd; de l. duwe werd door ongesteldheid verhinderd te k. zond een attest van den geneesheer. Het publ. heeft desnietteenstaande gevorderd, vero. verstek. De Predikant, die zich zelve besch. ligde, is door den President in het midden gestuit, hij mogt niet meer voortspreken. I. Wallen den 14^{den} Mei 1846. Wij hebben gel. weder een proces-verbaal gereed ligt, doch wachting, dat alsdan de zaak behandeld zal d. een' advokaat, die ten minste zorgen zal d. van verdediging geëerbiedigd wordt. Menig niet kunnen gelooven, dat hetgeen wij hier hebben in Nederland in dezen tijd mogelijk ons echter verantwoordelijk voor de waarhei. haalde.

Wij zullen nader op deze geschiedenis. Wij deelen nu mede het aan Z. M. ingediend. het daarop gegeven antwoord van twee Mini

te maken van een land, hetwelk buitendien reeds gaat onder eenen ontzettenden schuldenlast. Wij dat onze geëerbiedigde Koning eenmaal overtuigden, dat hij aan de inspraak van zijn hart, dat de zijner onderdanen begeert, gehoor moet geven, zij zoodanige verordeningen zal daarstellen, waarvoor elke vervolging van rustige inwoners onmogelijk wordt.

Wij zullen de daadzaken eenvoudig mededeelen, en allen, die wezenlijk belang stellen in de vrijheid van godsdienst, wat ook hunne Godsdiensstige overtuiging moge zijn, op, om de zaak ter harte te nemen. Het komt ons op beginselen; wanneer het tegenwoordige stelsel gevestigd is, en voor wettig gelden moet, dan kan nu dezen treft, morgen op anderen worden toepast naar gelang van de gezindheid der personen; die bestuurszaken zijn en het publiek ministerie waarnemen in nabijheid van een dorp in de Provincie Utrecht), en huisgezin, hetwelk tot de zoogenaamde Afscheiden behoort, te ver verwijderd van eenige gemeente, om aldaar geregeld ter kerk te gaan. In de Afscheiden zijn enkele Afscheidenen verspreid. Nu is het begin der afscheiding in dat huisgezin van tijd door Leeraars der Afscheidenen gepredikt, en de Sacramenten bediend, zonder dat daarover bevestigd werd. In de laatste tijden heeft zich Leeraars in dezelfde streek met der woon gevestigd, ging nu geregeld voor in de prediking. Een ieder, die huiselijke Godsdiensstoeffeningen wilde tegenhouden, werd toegelaten. Ten gevolge hiervan werd de prediking bijgewoond door menschen van onderscheidene Godsdiensstige gezindheden, Roomschen, Protestanten, waarvan dan ook door den burgemeester dier plaats

proces-verbaal is opgemaakt en naar Utrecht opgezonden. Het publiek ministerie heeft goedgevonden hieraan gevolg te geven, en de eerste eis was voor ieder der beide beklaagden f 500.— boeten. De regtbank heeft ieder veroordeeld in eene boete van f 25.— met de kosten.

Het hoofd des huisgezins, eene weduwe van 65 jaren, overtuigd dat zulke vervolgingen niet in den zin des Konings zijn, besloot om per request aan Z. M. kennis te geven van deze vernieuwde vervolging, met verzoek dat zij voortaan van diergelijke moeite mogt verschoond blijven. Dit request is in handen der Ministers gesteld, die daarop eene dispositie genomen hebben, waardoor de vervolging wordt goedgekeurd.

Eene tweede dagvaarding is gevolgd; de bejaarde weduwe werd door ongesteldheid verhinderd te komen, doch zond een attest van den geneesheer. Het publiek Ministerie heeft desnietteenstaande gevorderd, veroordeeling bij verstek. De Predikant, die zich zelve bescheiden verdedigde, is door den President in het midden zijner rede gestuit, hij mogt niet meer voortspreken. Dit is voorgevallen den 14^{den} Mei 1846. Wij hebben gehoord dat er weder een proces-verbaal gereed ligt, doch hebben verwacht, dat alsdan de zaak behandeld zal worden door een' advokaat, die ten minste zorgen zal dat de vrijheid van verdediging geëerbiedigd wordt. Menigeen zal bijna niet kunnen gelooven, dat hetgeen wij hier medegedeeld hebben in Nederland in dezen tijd mogelijk is; wij stellen ons echter verantwoordelijk voor de waarheid van het verhaalde.

Wij zullen nader op deze geschiedenis terugkomen. Wij deelen nu mede het aan Z. M. ingediende request en het daarop gegeven antwoord van twee Ministers.

Aan

Zijne Majesteit den Koning

SIRE!

De ondergeteekende J. J. ZEELT, wonende te Baambrug, Provincie Utrecht, neemt de vrijheid zich tot U. M. te wenden om de volgende reden.

Sedert onderscheidene jaren behoort zij tot de Christelijk Afgescheidenen met eenige harer huisgenooten; doch te ver verwijderd van eene gevestigde afgescheidene gemeente, om aldaar hare gewone Godsdienstoefening te houden, heeft zij zich altoos met hare huisgenooten en degenen, die er bij tegenwoordig wilden zijn, tot de huiselijke Godsdienstoefening verenigd. Van tijd tot tijd werd er door een der Leeraars van de Afgescheidenen gepredikt en het Heilig Avondmaal bediend, geschiedende zülks meestal door den heer SCHOLTE, Predikant te Utrecht. Sedert U. M. regering is dit altoos onverbinderd geschied. In den laatsten tijd heeft de Burgemeester echter goedgevonden om de bijeenkomsten ten mijnen huize als strafbaar te beschouwen en daarvan proces-verbaal op te maken. Dit is bepaaldelijk geschied sedert de heer ZONNE, laatst Predikant bij de Afgescheidene gemeente te Doveren en Genderen, in Noord-Brabant, zich te Baambrug met der woon heeft gevestigd, en wekelijks eenmaal en des zondags om de veertien dagen, ten mijnen huize voorgaat in de prediking des Woords.

Ten gevolge van deze maatregelen van den Burgemeester ben ik met den Heer ZONNE gedagvaard voor de regtbank te Utrecht, en wij zijn veroordeeld ieder in eene boete van f 25.—. Voor die regtbank heeft de vertegenwoordiger van het publiek ministerie mij verweten, dat ik weer-

spannig was tegen de Wet, dat ik mij nog vrijwel telares maakte en diergelijke dingen meer, hooft op mijnen 65 jarigen ouderdom eene grievensvinding is.

Was er een genoegzaam aantal afgescheidene Baambrug, ik zou niet aarzelen, om mij met hen te wenden, ten einde als eene gemeente erkend. Dit is echter het geval niet. Ik kan even het burgerlijk bestuur der gemeente vragen, het gezelschap van bijzondere personen toegelaten, dewijl ik geen bepaalde personen kan waarmede ik zulk een gezelschap houde. In de vervolgingen te ontgaan, een ieder, die onze Godsdienstoefeningen bij te wonen, bmoeten weigeren in mijn huis te komen, en b breekt mij de vrijmoedigheid. Van der jeuten ben ik bij mijne Godvruchtige ouders gewoont om zoodanige Godsdienstige bijeenkomsten hetgeen in den Franschen tijd ons zelfs naderd werd.

In dezen toestand weet ik niet anders, als den tot U. M. met blootlegging van het gebeurde het eerbiedige verzoek, dat het U. M. moge bevelen aan den Burgemeester van Baambrug te doen toekomen, dat ik verder blijve van zoodanige regterlijke vervolgingen Godsdiensdige bijeenkomsten, opdat ik mijne rust en vrede mag eindigen onder het genot voor mijn geweten om mijne Godsdienst met oefenen, zonder mij te behoeven op te sluiten die daarbij tegenwoordig wenschen te zijn blootgesteld te zijn aan de vervolgingen en spijtingen voor de Regtbanken.

Aan

Zijne Majesteit den Koning

SIRE!

ondergeteekende J. J. ZEELT, wonende te Baambrug, Provincie Utrecht, neemt de vrijheid zich tot U. M. te wenden om de volgende reden.

Ik onderscheidene jaren behoort zij tot de Christelijke afgescheidenen met eenige harer huisgenooten; doch ik heb mij verwijderd van eene gevestigde afgescheidene gemeente, om aldaar hare gewone Godsdienstoefening te oefenen, heeft zij zich altoos met hare huisgenooten te Baambrug, die er bij tegenwoordig wilden zijn, tot de Christelijke Godsdienstoefening vereenigd. Van tijd tot tijd werd ik door een der Leeraars van de Afgescheidenen te Baambrug, en het Heilig Avondmaal bediend, geschiedende meestal door den heer SCHOLTE, Predikant te Uithoorn. Sedert U. M. regering is dit altoos onverhindert voortgegaan. In den laatsten tijd heeft de Burgemeester van Baambrug goedgevonden om de bijeenkomsten ten mijnen nadeel strafbaar te beschouwen en daarvan proces-verbaal te maken. Dit is bepaaldelijk geschied sedert de zonne, laatst Predikant bij de Afgescheidene gemeente te Doveren en Genderen, in Noord-Brabant, zich te Baambrug met der woon heeft gevestigd, en wekelijks op den des zondags om de veertien dagen, ten mijnen nadeel voortgaat in de prediking des Woords. De afgevolge van deze maatregelen van den Burgemeester van Baambrug met den Heer ZONNE gedagvaard voor de regtbank te Utrecht, en wij zijn veroordeeld ieder in eene boete van 100 gld. — Voor die regtbank heeft de vertegenwoordigende publiek ministerie mij verweten, dat ik weer-

spanning was tegen de Wet, dat ik mij nog vrijwillig martelares maakte en diergelijke dingen meer, hetgeen mij op mijnen 65 jarigen ouderdom eene grievende onderzanding is.

Was er een genoegzaam aantal afgescheidenen te Baambrug, ik zou niet aarzelen, om mij met hen tot U. M. te wenden, ten einde als eene gemeente erkend te worden. Dit is echter het geval niet. Ik kan evenmin aan het burgerlijk bestuur der gemeente vragen, om als een gezelschap van bijzondere personen toegelaten te worden, dewijl ik geen bepaalde personen kan aanwijzen, waarmede ik zulk een gezelschap houde. Ik zou, om de vervolgingen te ontgaan, een ieder, die vraagt om onze Godsdienstoefeningen bij te wonen, bepaaldelijk moeten weigeren in mijn huis te komen, en hiertoe ontbrekt mij de vrijmoedigheid. Van der jeugd af aan heb ik bij mijne Godvruchtige ouders gewoon geweest, om zoodanige Godsdienstige bijeenkomsten te houden, hetgeen in den Franschen tijd ons zelfs niet verhinderd werd.

In dezen toestand weet ik niet anders, als mij te wenden tot U. M. met blootlegging van het gebeurde, en met het eerbiedige verzoek, dat het U. M. moge behagen zoodanige bevelen aan den Burgemeester van Abcoude en Baambrug te doen toekomen, dat ik verder verschoond blijve van zoodanige regterlijke vervolgingen wegens de Godsdienstige bijeenkomsten, opdat ik mijnen leeftijd in rust en vrede mag eindigen onder het genot van vrijheid voor mijn geweten om mijne Godsdienst met de mijnen te oefenen, zonder mij te behoeven op te sluiten voor hen, die daarbij tegenwoordig wenschen te zijn, of anders blootgesteld te zijn aan de vervolgingen en spottende verwijtingen voor de Regtbanken.

In mijne jeugdige jaren heb ik de ook voor U. M. droevige gebeurtenissen beleefd, en den druk der Fransche regering in rijperen leeftijd ondervonden, maar ik heb in dien tijd nooit ondervinding gehad van vervolging om Godsdienstige bijeenkomsten. Ik hoop dat ik in het laatste tijdperk mijns levens onder de regering van U. M. niet blootgesteld zal blijven aan belemmering van hetgeen bij het klimmen mijner jaren den troost mijns levens uitmaakt. Van ganscher harte U. M. aanbevelende in de genadige bescherming des Almagtigen, blijfik met eerbied,

Baambrug,
Maart 1846.

Uwer Majesteits
getrouwe onderdaan,

Afschrift.

N°. 7.
N°. 56.

Justitie.

Aan
J. J. ZEELT

te
Baambrug.

De Minister van Justitie
en

De Minister voor de zaken der
Hervormde Eeredienst, enz.

Ontvangen hebbende 's Konings beschikking van den 23 April l. l. N°. 73, omtrent een adres van J. J. ZEELT te Baambrug (Provincie Utrecht), strekkende om verschoond te blijven van regterlijke vervolgingen wegens Godsdienstige bijeenkomsten.

In aanmerking nemende dat de bestaande bepalingen, omtrent de toelating van *Christelijke Afscheidene* gemeenten steeds met de meeste mildheid worden toegepast terwijl zoodanige *Christelijke Afscheidenen*, die (zonder gemeenten te vormen, en als zoodanig de Eeredienst uit-

oefenen), als bijzondere personen tot onderlinge wenschen zamen te komen, de daartoe vereis gunning van het plaatselijk Bestuur hunner w kunnen bekomen;

dat echter noch het een, noch het ander d het doel der Adressante ligt, welke bij voormel kennen geeft, dat er te Baambrug geen genoegza *Christelijke Afscheidenen* gevonden wordt, on meente te vormen, en dat zij ook geene bepaalde kan aanwijzen, waarmede zij een, door het bestuur toe te laten gezelschap van bijzondere zou kunnen uitmaken.

Overwegende:

dat ook buitendien de begeerte der Adressants godsdienstige stichting voor hare subjective be rekend, bevrediging zou kunnen vinden, zond aanstoot te geven, of eenige Wet te overtred niets haar verhindert binnen de beslotene w hare woning voor zich en hare huisgenooten G oefeningen te houden;

dat echter haar verlangen, om hare wonin stellen tot het houden van openbare Godsdien naar de wijze der *Christelijke Afscheidenen* (nog wel in eene plaats, waar zij zelve zegt dat bestaat, om eene gemeente van die gezindheid zelfs niet om een gezelschap uit te maken, dat dere personen zou te zamen komen, in strijd Wet, met het belang der bestaande godsdiensti heden, en met de openbare orde.

Geven, op last van Zijne Majesteit, aan de te kennen, dat haar voormeld verzoek niet val eene gunstige beschikking.

Afschrift dezes zal worden gezonden aan

Persecution on account of Religious Practice

To our pain we are again forced to speak of something that should not be mentioned in the Netherlands. The Court of Utrecht has been called to make a pronouncement about Religious practice, and the result is the sentence of a fine. The worship of God with more than twenty persons, without previous permission of the High Government, is again considered illegal. The treatment of the accused is of that sort that it has awakened our indignation. It has gone so far that one of the accused who defended himself and read a written statement was stopped in the middle of his speech under the assumption that the court was sufficiently informed. The freedom of self-defence is thus also taken from the accused. It seems that in our day all kinds of things are being piled up together so that the inhabitants of the Netherlands, who set some value on reasonable freedom, become critical of a land which already is bowed down under an unusual burden of debt. We hope that our respected king will sometime be convinced that he must pay attention to the voice of his heart which desires freedom for his subjects and that he will establish such laws by which such persecution of peaceful citizens will become impossible.

We will explain the main matters simply, and arouse all who are truly interested in freedom for all, whatever may be their religious convictions, to take the matter seriously to heart. It deals with principles; when the present setup is finally established and must be considered law, then that which now touches these may be applied differently tomorrow, according

2

to the whim of the people who are in charge and run the public ministries.

In the neighborhood of a village in the Province Utrecht there dwells a household that belongs to the so-called Separatists, too far distant from any established congregation to get to church regularly. There are a few Separatists spread around in the vicinity. Now from the beginning of the Separatist movement from time to time Separatist Ministers preached in that household and celebrated the Sacraments without causing any disturbance. Recently one of the Ministers settled in that vicinity and he preached regularly. Anyone who wished to attend this religious service at the house was permitted to attend. As a result of this people of different religious affiliations, Catholics, Protestants, attended to hear the preaching; also the mayor of that place who made up a charge and sent it to Utrecht. The public ministry saw fit to follow this up, and the first demand was for each of two accused to pay 500 guilders fine. The Court imposed a fine of 25 guilders on each, plus court costs.

The head of the household, a widow of 65 years, convinced that such persecution was not the will of the king decided to inform His Majesty of this renewed persecution with the request that she might avoid such trouble in the future. This request was placed in the hands of the Ministers, who made a declaration on it, by which the persecution is approved.

A second hearing ensued; the aged widow was prevented by illness from attending but sent an explanation from her

doctor. The Public Ministry, nevertheless, judged her guilty by failing to appear. The Minister, who defended himself separately, was interrupted in the middle of his discourse; he might not say more. This happened on the 14th of May, 1846. We have heard that another hearing will be held but we expect that then the matter will; be handled by a lawyer who will at least see to it that the right of defence will be respected. Many find it hard to believe that what we have told you is possible in the Netherlands at this time, but we promise you that we have told the truth.

We will return to this story later. Now we will deal with the request sent to His Majesty and the answer to it of two Ministers.

To

His Majesty the King:

Sire!

The undersigned, J.J.Zeelt, of Baambrug, Province of Utrecht, takes the liberty to apply to Your Majesty for the following reasons.

For several years she belonged to the Christian Separatists with some of her family, but being too far from from an establishe Separatist congregation to attend the regular religios services there, she has always with her family and those who wished to attend, joined the home worship services. From time to time Ministers of the Separatist Church preached there and the Lord's Supper was celebrated; usually this was done by Mr. Scholte, Minister at Utrecht. During Your Majesty's rule this always

happened unhindered. Recently the mayor has found that the meetings at my house were were punishable and has made a court case of it. This definitely happened since Mr. Zonne, lately Minister of the Separatist Church at Doveren and Genderen in North Brabant, settled in a house at Baambrug and weekly, once per Sunday every two weeks, officiates in preaching the Word at my house. 4

As a result of this ruling of the mayor, I and Mr. Zonne have been summoned to court in Utrecht and we were fined 25 guilders. Before that court the representative of the Public Ministry told me that I was defiant toward the law, that I was making myself a martyr, and other such things, which at my 65 years of age I find a very hurtful experience.

If there were a sufficient number of Seoarartists at Baambrug I would not hesitate to apply to Your Majesty with them for the purpose of being recognized as a church. This, however, is not possible. Neither can I apply to the civil government of the community to be admitted as a company of individual people as long as I cannot find any particular persons with whom I have such companionship. I would have to, to escape/persecution, deny anyone who asks to attend our services to come to my house, and this I cannot do. From my youth I was commonly with my pious parents holding such religious gatherings which even during the French times were not denied^{us}.

In this circumstance I know nothing other but to apply to Your Majesty with an explanation of the event, and with the obedient request that it may please Your Majesty to direct the

5
mayor of Abcoude and Baambrug that I may in the future be spared such legal persecution concerening religious meetings so that I may end my life in rest and peace in the joy of freedom for my conscience about the practice of my religion with those close to me without my having to deny them who wish to be present or otherwise be exposed to persecution and be mockingly abused in the courts.

In my youth I also lived through grievous events for Your Majesty and experienced the pressure of the French rule in later years, but in those times I never had the experience of persecution for religious gatherings. I hope that in the last part of my life under the rule of Your Majesty I will not remain exposed to the hindering of that which, as my years increase, will be the comfort of m life.

Heartily commending Your Majesty to the merciful protection of the Almighty, I remain, with respect,

Your Majesty's
faithful Servant.

Baambrug
March 1846

Copy

No. 7
No. 56

Justice

To

J.J.Zeelt at
Baambrug

The Minister of Justice
The Minister for the Matter of
the Reformed Church services, etc.

6

Having received the King's disposition of 23 April last, No.73 concerning an address of J.J.Zeelt at Baambrug (Province of Utrecht) dealing with being spared of legal persecution on account of religious gatherings.

Taking into consideration that the current limits about the admission of Christian Separatist churches are treated with the greatest kindness while such Christian Separatists, who (without forming congregations and as such holding religious services), wish to come together as individuals for mutual edification, can get the desired permission from the local government of the place of their residence.;

That neither the one nor the other is the immediate objective of the addressee, who by previously mentioned address says that at Baambrug there are not enough Christian Separatists to form a congregation, and that they also cannot point out any individual people with whom they, if given permission by the local government, could make a fellowship of individual persons

Considering:

That besides the desire of the Addressee for religious edification intended for her subjective needs, could find satisfaction without offending anyone or breaking any law since nothing prevents her from holding religious services for herself and her household behind closed doors;

That also her desire to open her house for public religious services such as the Christian Separatists, and even

in such a place where she herself says there are not enough people to form a congregation of that kind, not even enough to form a fellowship, that as individual persons should come together, is in conflict with the law, with the interests of the current religious types and with the public order.

Given, in the name of His Majesty to the Addressee that she should know that her previously mentioned request is not capable of receiving a positive answer.

Copies of this will be sent to the Governor of the Province of Utrecht by regular mail for information.

'sGravenhage, 29 April 1846

" , 7 May 1846

The Minister of justice
De Jong van Kampen
Nieuwland

The Minister for the Matter of
Reformed Services. etc.
B. van Zuijlen van Nijenvelt

We have grieved and worried over this Ministerial reply. Both of those Ministers act as judges of the subjective need for religious edification and say that she has liberty which cannot be taken from her except by instituting the Spanish Inquisition. In simple righteousness the Addressee has laid her problem with religion before the king and said in her address properly that under the French government nothing was experienced such as the Netherlanders undergo now.

The Ministers say in their answer that the petitioner should have asked to be allowed to open her home for public religious

services of the Christian Separatist sort. She did not ask this in her entire request; she asked of the king freedom of conscience to hold services with her family without having to close her house against them who wished to attend.

We will return to this Ministerial reply later, but now we must say a word about what the Ministers observed, namely: that the current limits about the permission of Christian Separatist congregations are always applied in a kindly way.

It is true that during the term of the present Minister of Religious Worship no obstacles for forming a congregation were laid in the way as earlier, but it is also true that the present limitations are in conflict with the national Constitution which the Separatists by these limits are forced to forego the privileges which the Constitution guarantees to all kinds of religious services, the salary of ministers. They must promise never to make a claim on the national treasury. We can explain this only in terms of prejudice against the Separatists that not enough attention has been paid to the violation of a Constitutional principal by this limitation. The government has, by making this limitation, placed the association under criminal law: no fellowship may be organized except with the permission of the High Government and under such guarantees as the public authority chooses to lay upon the fellowship.

The Constitution has not left the religious groups at the mercy of the government, but considers all equal before the law. The one limit on public worship can be found in the preservation of public order. We do not understand how the Constitutional

claim for help from the national treasury can be harmonized with the condition that the government has set up for the Separatists and from which they have made the recognition of the congregation dependent. No one should understand this observation as though we desired our salaries to be paid from the national treasury, no, we would protest against each bit of help taken from the taxes to which cleaved so many sighs and tears. This, however, is not the attitude of all Separatists. Many, if not most, have followed the opened way because they could in no other way escape the persecution. For these the limitation of the government was a sacrifice, a denial to which they were forced. If we were not in principle adherents to the complete separation of church and state, we would never have agreed to that demand to renounce one of the constitutional rights. When the Separatists who do not agree with our principles regarding Church and State recognize their situation, then it would not be impossible that they en masse would throw aside that mild application by the return of royal decisions and refusal of permission which places them over against other kinds, even against the Jews, in a society in such a condition in which they may not ask for that which the Constitution allows to all. We hope to return to this most important affair. When our Ministers, instead of contemplating the Constitution, constantly stare at the penal code, when they, instead of extending Constitutional freedom, busy themselves with applying more and more napoleonic punishments, then we hope to combat such a governmental situation by all

constitutional means and encourage everyone to wake up. Paying heavy fines while the poverty of the people increases and then still to have no freedom of religious instruction and also to be exposed to the insults and evil officers who are paid with the money which we bring up, this finally is not to be tolerated; especially it will not be borne by those who still have means to settle in another country where they in temporal wellbeing and in the joy of civil and religious liberty can lead a restfullife in piety and honor. More and more people are talking about emigrating to America; a society has already been formed, and if this succeeds somewhat, then our Ministers can soon be in a condition to give His Majesty our King the message that His Majesty won't again be bothered by appeals for freedom of religion and education since those who desired this have moved to other places with their possessions. What our Ministers will think of such an emigration we don't know; but we believe that our good-hearted King does not desire a part of his subjects to depart, which notwithstanding misunderstanding, neglect and persecution, is seriously attached to Orange and the Netherlands.

Tr.: H. ten Hoor